

nu Udsigt til i Udvalget at faa en Diskussion med sagkyndige om dette Spørgsmaal, som da formentlig vil blive nærmere belyst.

Den tredie Bemærkning, jeg vil gøre, gælder dels det ærede 7de Medlem for Randers Amt (Harboe), dels det ærede Medlem fra Kolding (N. Johan Laursen). Det førstnævnte ærede Medlem har misforstaaet de Udtalelser, jeg fremsatte, da jeg første Gang havde Ordet. Jeg udtalte, at vi Socialdemokrater saa paa dette Lovforslag ud fra vor materialistiske Historieopfattelse, og deraf tog det ærede Medlem Anledning til at korse sig over, at vi var saadanne skrækelige Materialister, der kun betragtede Ægteskabet ud fra de rent økonomiske Forhold og opfattede det som en økonomisk Institution, som en rent materialistisk Ting. Dette er ganske urigtigt. Det ærede Medlem fra Kolding udtalte sig paa en noget anden Maade, men jeg havde dog Indtryk af, at heller ikke han havde synderlig Forstaaelse af de Synspunkter, ud fra hvilke vi ser paa dette Lovforslag som for øvrigt paa de allerfleste Lovforslag, der kommer frem. Vi betragter ingenlunde Ægteskabet ud fra rent materialistiske Synspunkter, men vi ser paa det ud fra den Historieopfattelse, som vi bekender os til, nemlig den materialistiske. Det er naturligvis ikke her Stedet at komme ind paa en vidtløftig Udredning eller Forklaring af den materialistiske Historieopfattelse — jeg troede for øvrigt, at de fleste Politikere havde dannet sig en Forestilling om denne Opfattelse, selv om de ikke delte den, men jeg har altsaa opdaget, at der i alt Fald er nogle, som ikke har gjort det —, men nogle enkelte Bemærkninger vil jeg dog gerne have Lov til ved denne Lejlighed at fremsætte. Enhver Tid har jo sine Produktionsformer, som danner Grundlaget for Samfundets hele økonomiske Bygning. Den Maade, hvorpaa de materielle Livsbetingelser frembringes, betinger i Virkeligheden den samlede sociale, politiske og aandelige Opfattelse. Menneskenes Tankegang former sig forskelligt under de forskellige Produktionsformer, og derfor indretter Menneskene sig ogsaa forskelligt under de forskellige Produktionsformer, de indretter i Virkeligheden hele deres sociale Liv derefter. Laugstiden med dens ganske smaaborgerlige Produktion maatte naturligvis have en anden Tankegang end den moderne Tid med dens Storindustri og dens hele kapitalistiske Form, og den maatte derfor

ogsaa have helt andre juridiske, politiske og sociale Livsformer. Det er ganske klart. Den økonomiske Omvæltning i Samfundet kommer altid først, derefter følger langsomt den ændrede Tankegang og dernæst den politiske, juridiske og sociale Omdannelse, enten den nu kommer i jævn Udvikling eller under revolutionære Udbrud. Den økonomiske Omvæltning, som vi har set, holdt sit Indtog med Kapitalismen, og den har jo blandt andet medført, at Kvinderne blev kastet ud i Erhvervslivet udenfor Hjemmet, blev gjort til Lønarbejdere. Dermed var Begyndelsen til Kvindernes økonomiske Frigørelse gjort. I dens Spor maatte med Naturnødvendighed Kvindernes sociale Stilling og Formerne for det ægteskabelige Samliv blive ændret, og det er dette, der nu endelig giver sig Udslag i Lovgivningen. Det fremgik allerede af mine Udtalelser, da jeg første Gang havde Ordet, at det er ud fra dette Synspunkt, vi ser paa dette Lovforslag, og hvis de ærede Medlemmer, som har rettet Bemærkninger til mig i den Anledning, havde hørt efter eller læst mine Udtalelser med maaske lidt større Eftertanke, vilde de have forstaaet, at det netop er ud fra saadanne Synspunkter, vi ser paa Lovforslaget, og derimod ikke ud fra det Synspunkt, at Ægteskabet er en rent økonomisk Institution. Jeg vil gerne benytte Lejligheden til at opfordre de to ærede Medlemmer og muligvis andre ærede Medlemmer til at gøre sig nærmere bekendt med den materialistiske Historieopfattelse, jeg tror, den kunde lære dem mangt og meget til Forstaaelse af hele Nutidens Forhold, og at det vilde have sin Betydning. Enhver Politiker, mener jeg, bør kende denne Opfattelse, selv om han ikke kan dele den. Der er Adgang nok til at sætte sig ind i den. Allerede i det kommunistiske Manifest, som jeg for øvrigt mener, enhver, som giver sig af med Politik, bør kende, er der givet en Udredelse af den materialistiske Historieopfattelse, om end den først senere bliver klart udformet af Karl Marx i hans Kritisk af den politiske Økonomi.

Til disse Bemærkninger skal jeg indskrænke mig og saa i øvrigt anbefale, at Enkeltheder i Lovforslaget behandles i Udvalg.

Kirk: Den højtærede Kirkeminister fremdrog ved Mødets Begyndelse en Udtalelse, som jeg fremsatte den første Dag, dette Lovforslag var til Behandling, og